

HET PAROOL

VRIJ ONVERVEERD

26 APRIL 1944

No. 65

DE KONINGIN SPREEKT TOT HAAR VOLK

Een vorstelijk schrijven via de illegale pers

Landgenooten,

Reeds dikwijls heb ik mij door de radio tot U gericht, en nu ik in deze buitengewone tijden de gelegenheid krijg met U in contact te treden, voor middel van de gewone pers, wil ik dit buitengewone middel niet ongebruikt laten, want alles wat tot versterking van onze eenheid kan dienen moet worden gebruikt.

Ik zie hoe gij in deze moeilijke dagen leeft en strijdt uit de woorden van Uw dappere ondergrondse pers en uit andere documenten, maar nog beter kan ik U volgen door het levend woord waarmee de overgekomen Engelandvaarders getuigen van Uw lijden en Uw strijden, van de hoop die in U leeft; maar bovenal getuigen zij van Uw onwrikbaar geloof in de overwinning dat Uw moed en Uw wilskracht om in voorspoed en tegenspoed vol te houden, schraagt en draagt. Weet dat gij daarbij niet alleen staat. Wij strijden schouder aan schouder voor dezelfde zaak, de zaak der waarheid en gerechtigheid, de zaak der bevrijding, strijden voor het frissche jonge Nederland dat moet voortkomen uit dezen oorlog, waarvan gij thans de ellende en het lijden gevoelt, maar dat eens met Gods hulp zal komen.

Wilhelmina

Werkgever! Nu gij!

Staat naast uw personeel en tegenover de Deutsche ronselaars.

Half Februari werd in de dagbladen bekend gemaakt, dat de Deutsche ronselaars van Nederlandsch werkvee voor de Deutsche oorlogsindustrie tot een nieuwe poging tot registratie van de mannen tusschen 18 en 45 jaar zijn overgegaan. Deze poging heet Z-Karten Verfahren of U.K.-Verfahren.

Zooals men weet werd in November 1943 aan de Organisatie van het Bedrijfsleven, beter bekend onder den naam Commissie-Woltersom, door de Hauptabteilung Wirtschaft opgedragen het personeel van de bedrijven in Nederland vakgroepsgewijze te registreeren. Het heette toen, dat het doel dezer registratie was... het verleen van vrijstellingen voor de tewerkstelling in Duitschland! Als of men voor een algeheele verleen van vrijstellingen een voorafgaande opsomming van alle ondernemingen en het aldaar werkende personeel noodig zou hebben! De vakgroepbestuurders namen een afwijzende houding aan, zoodat de Hauptabteilung Wirtschaft ondanks vele dreigementen nog geen 15 pct. van het Nederlandsche bedrijfsleven kon registreeren. Een prachtig fiasco dus.

De Hauptabteilung Wirtschaft liet het hier niet bij zitten. Sauckel, Speer en Stothfang riepen om het hardst om Nederlandsche arbeiders. Zij gingen zelfs zoo ver in de kranten te publiceeren, dat van de 450.000 in Duitschland te werk gestelde Nederlandsche arbeiders er 150.000 op eigen houtje waren wegeloopen. Het is dus duidelijk, dat Nederland op z'n minst 150.000 nieuwe werkkrachten zou moeten leveren. Het kan dan ook veilig aangenomen worden, dat hiertoe circa 250.000 mannen tusschen 18 en 45 jaar opgeroepen zullen worden.

Wat beoogt nu het zoogenaamde U.K. Verfahren? Louter een kwestie van registratie, zegt de Hauptabteilung Wirtschaft. In zekeren zin is dit ook zoo. Zij, die braaf en gehoorzaam de in driefvoud ingevulde kaarten met namen en uitgebreide gegevens van hun personeel naar Amersfoort zenden, zullen voor hun personeel — met uitzondering van de jaarklassen 1922, 1923 en 1924 — een vrijstelling voor het werken in Duitschland ontvangen en wel met het opschrift „b.a.w.“, hetgeen zeggen wil „bis auf weiteres“, oftewel voorloopig, tot nader order. Dat zegt genoeg. Eén van de drie kaarten wordt door Amersfoort naar het desbetreffende gewestelijke arbeidsbureau gezonden. Het heeft 4 jaar geduurd, voordat deze bureaux van gegevens voorzien werden. Men wacht er nu met koortsachtige spanning op de binnenkomst van

de eerste gegevens voor de volledige registratie van de mannen, werkzaam in eigen ressort. Men hoopt een volledig overzicht van alle werkkrachten te krijgen en dan kan het spel pas goed beginnen. Zoodra Sauckel c.s. op den knop drukken, dan zal het voor de arbeidsbureaux een kleinigheid zijn, elk gewenscht aantal mannen uit het bedrijfsleven voor deportatie naar Duitschland aan te wijzen.

Niettemin zijn er nog altijd menschen in het land, die dit niet begrijpen. In een enkel bedrijf, waar de directeur zoo verstandig was niet mee te doen aan de nieuwe registratie, is het zelfs voorgekomen, dat een deel der arbeiders zich met een verzoekschrift tot de directie heeft gewend, waarin aangedrongen werd op inlevering van de Z-kaarten, omdat dit de eenige manier zou zijn om aan een vrijstelling te komen. Welk een grenzelooze onnoozelheid. Sauckel zal wel in zijn baard gegrijsd hebben, toen hij dit vernam....

Bij het bepalen van onze houding — en dit geldt zoowel voor werkgevers als werknemers — moeten wij vooropstellen, wat de gevolgen van de inlevering der groene kaarten zullen zijn. Registratie van de werkkrachten dient tot voorbereiding van verdere deportatie. De bedreiging, dat de bedrijven bij niet-inzending van de kaarten bezocht zullen worden door ambtenaren van de gewestelijke arbeidsbureaux, kan men gevoelig naast zich neerleggen. Deze ambtenaren komen toch. Zijn de kaarten ingezonden, dan komen de ambtenaren beslagen ten ijs. Werden de kaarten niet ingezonden, dan zullen zij wekenlang moeten peuten om achter alle gegevens te komen.

Dezenen, die werkzaam zijn in bedrijven, die voor de voedselvoorziening werken, werden tot dusverre vrijgesteld. Het ligt in de bedoeling einde Maart ook hen tot inzending van de groene kaarten op te roepen.

Allen komen aan de beurt. Allen moeten standvastig weigeren om mede te werken.

UIT DE MIJNSTREEK

Voor den Duitschen inval in ons land bedroeg de Nederlandsche kolenproductie ongeveer 12.000.000 ton per jaar. Deze productie werd bereikt met 52.000 arbeiders (ondergronds en bovengronds samen). De productie per man per dag beliep toen dus ongeveer 2600 kilo.

Op het oogenblik bereiken onze mijnen ongeveer eenzelfde productie als voor den Duitschen inval. Dit resultaat bereikt men thans echter met 45.000 arbeiders, die bovendien 3/4 uur per dag langer werken dan voorheen en die daarboven nog tweemaal per maand op Zondag moeten werken. De

productie per man per dag is dus thans ongeveer 1700 kilo. Dit beteekent dus, dat de productiviteit van den arbeid in de mijnen sinds Mei 1940 met ongeveer 35 pct. is afgenomen.

Voor een deel moet dit toege schreven worden aan opzettelijke sabotage van de mijnwerkers, die in het algemeen wel begrijpen, wat hun nationale plicht is. Af en toe verdwijnen er b.v. drijfriemen uit de mijnen, die moeilijk te vervangen zijn, zoodat het werk hierdoor op nuttige wijze opgehouden wordt. Andere materialen, die noodzakelijk voor den mijnarbeid zijn, verdwijnen eveneens dikwijls. Het is niet altijd te beoordeelen, of men hier met ordinaire diefstallen of met bewuste sabotage te doen heeft; in beide gevallen is het resultaat intusschen ongunstig voor de Deutsche productie-eischen.

Het terugloopen van de productie moet overigens voor een belangrijk deel toegeschreven worden aan de ondeskundige werkwijze van de Duitschers, die het productieproces telkens weer trachten te verhaasten, zonder voldoende rekening te houden met veiligheids- en andere sociale overwegingen. Zooals overal elders, meenen zij ook hier in de mijnen met luid geschreeuw en gebrul het onmogelijke gedaan te kunnen krijgen. Onlangs gebeurde het b.v. in de Mijn Maurits, dat men door de Duitschers gedwongen werd een gedeelte te ontginnen, dat steenkool van zeer goede kwaliteit bevatte, maar dat de Nederlandsche ingenieurs met opzet braak hadden willen laten liggen tot na den oorlog. De Deutsche instanties waren evenwel van oordeel, dat men er terstond aan moest beginnen en dat het onnoodig was veiligheidsmaatregelen te nemen, daar dit te veel tijd zou vorderen. Men begon te ontginnen, totdat na korten tijd de heele pijler instortte, waarbij gelukkig geen menschenlevens te betreuren waren. De gevolgen voor de kolenopbrengst waren evenwel funest; er werd per dag 1500 ton minder geproduceerd tengevolge van dit ongeluk!

Met kunst- en vliegwerk trachten de Duitschers de productie op te jagen. Zij plegen roofofbouw op onze mijnen, niet om het Nederlandsche volk van brandstof te voorzien, maar om zooveel mogelijk kolen naar Duitschland te kunnen sleepen. Arbeiders, saboteert wat je kunt en houdt je zoo de geallieerde bombardementen van 't lijf!!

Wilt gij regelmatig op de hoogte zijn van wat er in de wereld geschiedt, tracht dan een exemplaar in handen te krijgen van het overzicht dat Het Parool wekelijks doet verschijnen!

Doorgeven van Het Parool is medewerken aan het verzet.

EEN NATIONALE VERGADERING

Bij een Nederlandsch Staatsbestuur, bevrijd van den Duitschen dwingeland en teruggekeerd tot de beginselen van de democratie, behoort een volksvertegenwoordiging. Niets is gevaarlijker dan het jongleeren met het begrip „sterk gezag” of „regering van sterke mannen”, want wie het doet bedoelt doorgaans: uitschakeling van onontbeerlijke volksinvoer, overlaten van het beleid aan een klein rijtje uitverkorenen, die welens zullen laten zien hoe goed, ja hoeveel beter dan vroeger, het gaat na wegvaging van „de 53 partijen”. Dat er nooit anders dan in gevaarlooze theorie 53 partijen zijn geweest, dat ook de besten en welmeenenden behoefte hebben aan controle, aan contact met het volk, ontgaat dezen pleitbezorgers van een verbeterd fascisme. Want wat anders dan een verbeterd fascisme is een regeringsstelsel, waarbij, zonder plicht tot afleggen van verantwoording en zonder gevaar voor een tik op de vingers, tien regeeren over tien miljoen? Wij hebben ons van meet af aan verzet tegen bestuursvormen, waarbij aan den invloed van het volk een einde zou worden gemaakt. Dat verzet geldt niet alleen voor het tijdvak dat na de eerste beredderingsperiode na de bevrijding aanbreken zal, het geldt ook — en zeker niet minder — voor die eerste periode zelf. Onmiddellijk na de bevrijding zal er een volksvertegenwoordiging moeten zijn. Zoo schreven wij bij herhaling, en zoo schrijven wij ook nu. Niettemin gevoelen wij behoefte om reukenschap af te leggen van een ontwikkeling onzer eigen denkbeelden terzake, een ontwikkeling, die aanleiding geeft om op de techniek van vroegere beschouwingen een paar amendementen te leveren.

Het was in 1937, dat het Nederlandsche volk voor het laatst ter stembus toog om een nieuwe Tweede Kamer te kiezen. In dat gedenkwaardige jaar werden wij tracteerd op een coalitiekabinet, dat meer dan eenige andere regering lag buiten de bedoeling van de meerderheid der kiezers. Niet dan met een, meer handige dan waarachtige, explicatie van den stembusuitslag kon Colijn ons in dat jaar verzekeren, dat de meerderheid van het volk zich voor een „christelijke” regering had uitgesproken en zelden werd aan gezond parlementarisme zwaarder nekslag toegebracht dan door het onoprecht politiek spel, in dat jaar bedreven. Sedert jaren was er in de Nederlandsche verhoudingen voor een coalitiepolitiek geen enkel aanknopingspunt te vinden. De problemen, die eens de coalitiegenooten op een hoop hadden gedreven — met name de kwestie van het bijzonder onderwijs en de gelijk-

stelling daarvan met het openbare — waren tot volledige bevreemding van de betrokkenen sedert 1922 geregeld. Sindsdien werkte de coalitie nog slechts bevrozen op een gezonde politieke ontwikkeling. Terwijl de ontwikkeling van de maatschappij en naar verhoudingen nieuwe vraagstukken — bijvoorbeeld die van vrije of gebonden economie — dwingend aan de oude steide en nieuwe scheidinglijnen getrokken dienden te worden ten einde een partijenstelsel in het leven te roepen, dat een gezonde samenwerking tusschen parlement en Regering zou kunnen waarborgen, bleef in de partijpolitiek alles bij het oude. Het trieste gevolg is de relatieve onregeerbaarheid van het land geworden, waaraan wij allen bittere herinneringen dienen te bewaren willen wij van een herhaling verstoken blijven. Geen der partijen, ook niet de tot een positieve en nieuwe mogelijkheden biedende oppositie geroepene, wist de oude situatie te doorbreken. Dat geschiedde ook niet toen eindelijk het hengelen der sociaaldemocraten naar enkele zetels in het kabinet bekroond werd met de opening van twee socialisten. Ook daarna bleef de politiek er een van geschipper tusschen de klippen van links en van rechts. Noch het ministerie, noch het parlement stond voldoende open voor de groote vragen van den dag. De inval der Duitschers vond ons geestelijk en materieel vrijwel weerloos, onvoorbereid, en derhalve weldra ten prooi aan de grootste verwarving. Het is een even bedroevend als ontstellend blijk van onze politieke naïviteit, dat de Nederlandsche Unie, met haar zot program, waarin herstel van een vrij Nederland had plaats gemaakt voor een vriendelijke collaboratie met den bezetter, zoiets als een miljoen Nederlanders achter zich aan kon krijgen. Die Nederlanders meenden, dat zij op die wijze de N.S.B. buiten de deur zouden kunnen houden. Ocharm! Zij beseften niet, dat de Duitschers een tussenstadium best konden gebruiken — „iederden dag een lepel” is de hoogste wijsheid der nationaalsocialistische apotheek — en zij moeten wel raar hebben opgekeken, toen zij uit den mond des heeren Lint-horst Homan vernamen, dat deze een drie—twee overwinning... voor Duitsland hoopte; dat hij den arbeidsdienst als een uitnemende instelling aanpreef, voor Winterhulp een microfoonrede afstak en weldra een voorzichtig maar doorzichtig antisemitisme in gang zette. Indien men in de Unie nog iets wil trachten te waardeeren, het zou haar poging moeten zijn — hoezeer falikant uitgespakt — om de volkomen nalatigheid der „beproefde” politieke leiders op te vangen. Zeker, een heel enkele

heeft geen verstek laten gaan. Maar als zodanig oeden de partijleiders niets hoegenaamd. Zij lieten de kuade in den steek en leverden naar zoodoende stuursloos uit aan de vogelaars van het genre Seyss Inquart, in wiens beoeren bijvoorbied het Handelsblad oprecht verklaarde te... geiooven!

Veel beioven en weinig geven doet een gek in vreugde leven” zegt het vaderlandsche spreekwoord. De Duitschers hebben die wijsheid verstaan en ernaar gehandeld. Een volk, zoo weinig ingecent, zoo slecht gegroepeerd, zoo arghouden van de werkelijke tijdsragen als het Nederlandsche, leverde een gemakkelijke prooi op voor hun onvervaarde demagogie.

Vier jaar zijn weldra verlopen sedert de Duitschers hun ledepop Seyss Inquart dat versje lieten zingen: „wij willen de vrijheid van het Nederlandsche volk om zijn eigen zaken te besturen in niets verkorten”. Vandaag staan wij voor de ruine. Niets heeft Duitschland ongemoeid gelaten. De N.S.B. is, nadat de Unie op het voor de Duitschers geschikte oogeblik naar de andere wereld was gezonden, verheven tot de „draagster van den politieken wil” van het Nederlandsche volk. Mussert heeft een schijnkabinet moeten vormen, dat niets hoegenaamd heeft in te brengen en waaraan dan ook niemand meer ernstig denkt. In werkelijkheid roeien de Duitschers regelrecht op de annexatie van ons land af. Over „Germanje” spreken al Feldmeyer, Rost van Tonningen, Van Geelkerken. Indien de Nederlandsche politieke partijen andere waren geweest, indien zij dichter op de werkelijkheid hadden gestaan en niet dat bloedarmoedige bestaan hadden gevoerd, dat haar door den ouderdom beschoren was, het zou zoover niet zijn gekomen.

Straks zijn wij bevrijd. De ons toegedachte annexatie zal zich nimmer voltrekken. Mussert, Seyss Inquart, zij zullen met den stalbezem weggevaagd worden van den Nederlandschen bodem. Goed en wel — maar wat dan? Licht het voor de hand, dat dan het oude, zeven jaar geleden gekozen parlement zijn joyeuse rentrée maakt en aangevuld wordt met zoovelen als er door den dood en door het behooren tot de landverraderspartij zullen blijken te zijn gevallen? In die richting: een aanvulling door benoeming en een aldus weer voltallig maken van het „rompparlement” gingen de laatste jaren onze gedachten. Wij geven die gedachten prijs. Een andere, meer reële weg dient te worden ingeslagen. Het rompparlement, dat straks ten tooneel zal kunnen verschijnen, bezit als eenig waarmerk een verkiezingsbrieffe van zeven jaar oud. Zeven jaar, waarin Nederland eenige malen over den kop is gegaan, in een

smeltkroes heeft gelegen, door elkaar is geschud, op zijn grondvesten heeft getrild. Die formeele, en zelfs als zoodanig staatsrechtelijk waardelooze, want zeven jaar oude aanwijzing als volksvertegenwoordiger is straks niet een voldoende „diploma” van geschiktheid. Aanvaarding van de methode, destijds door ons voorgestaan, zou te gemakkelijk den weg openen naar een herstel van de oude politieke formaties en te licht de kansen van een andere, meer reële groepeerings versperren. Hoe die groepeerings er uit zal kunnen zien, wij laten het hier onbesproken. Hier gaat het er alleen om, te pleiten voor een zoo wijd mogelijk openstellen van de mogelijkheid tot een nieuwe kristallisering, een, die uitgaat van de reële tegenstellingen, die straks ons volk verdeeld zullen blijken te houden. Zooveel is zeker, dat die verdeellijnen hoofdzakelijk zullen liggen op het terrein der maatschappelijke vraagstukken: vrije of gebonden economie, positie van den werker, terugdringing van het winstbeginsel, aantasting van het heilig huisje van den particulieren eigendom, verkorting van het erfrecht. Wij zien niet voorbij, dat daarnaast de positie van Indonesië, de verhouding van regeering en parlement, en de invoering van een reeks nieuwe organen ter bevordering van „ordening” vraagstukken opleveren, die op politiek terrein diepgaande meeningsverschillen zullen openbaren. Voor die meeningsverschillen zijn wij niet bang. Een volk dat leeft vertoont schakeeringen. De uniformiteit, die het „geheim” heét, maar in werkelijkheid de doodsoorzaak is van alle fascisme, en die ter gelijger tijd ook aan het kortstondige leven van de Nederlandsche Unie een roemloos einde gemaakt zou hebben, mist voor ons alle aantrekkelijkheid. Nochtans: waar wij veelheid waardeeren, waardeeren wij uitsluitend reële veelheid, geen veelheid, die voortvloeit uit een krampachtig vasthouden aan verouderde, zinloos geworden, sinds lang overwonnen tegenstellingen.

Geen rompparlement derhalve met vergane geloofsbrieven; geen volksvertegenwoordiging, die haar „recht” ontleent aan vergeelde verkiezingspapieren. En toch: dadelijk „een” volksvertegenwoordiging. In sommige kringen heeft men gedacht aan deze mogelijkheid: het rompparlement komt nog één keer bijeen, geeft een serie machtigingen aan de Regeering, verdwijnt dan en maakt plaats voor een benoemde „Nationale Vergadering” die, tot tijd en wijle normale verkiezingen mogelijk zijn geworden, de rol van parlement vervult. Ook die oplossing bekoort ons niet. Indien men van opvatting is, dat het oude parlement geen aanspraak heeft op volksvertrouwen, is het ook niet de aangewezen instantie om machtigingen aan de Regeering te verstrekken. Namens wie

machtigt het die Regeering, zoo niet namens het volk? Neen — het is beter het rompparlement van meet af thuis te laten en meteen over te gaan tot de orde van den dag. Welke is dan die orde? Wij weten — want het is ons uitdrukkelijk aangezegd — dat de Regeering op den dag van haar terugkeer demissionair zal zijn. Dat beteekent, dat zij slechts dagen zitten kan, niet eens weken. Immers reeds dadelijk zullen talrijke uiterst principieele vraagstukken aan de orde komen en een regeering, die, als demissionair, slechts recht heeft op het afdoen van de „lopende zaken”, is tegen de taak van straks derhalve niet opgewassen. Haar reorganisatie zal tot uitgangspunt moeten hebben — wij betoogden dat reeds vroeger — dat er een „aansluiting” moet worden tot stand gebracht tusschen ginds (Engeland) en hier. Het is niet verstandig departementen als „Defensie” (thans weer „Oorlog” en „Marine”) en Buitenlandsche Zaken, te bezetten met krachten, die de in Engeland door de Regeering aangevaarde verhoudingen en aangegane verbintenissen niet door en door kennen. Het is evenmin verstandig departementen als Binnenlandsche Zaken, Onderwijs en Justitie te bezetten met functionarissen, die den bezettingstijd niet hier te lande hebben ondergaan. Tusschen die twee uitersten staan enkele departementen (Economische Zaken bijvoorbeeld) waarvan dubbele bezetting (een man „uit Engeland” en een van hier) de beste oplossing lijkt. Deze reorganisatie moet als het ware op den eersten dag na den terugkeer der Regeering voltrokken worden en zij kan dan ook reeds thans verregaand worden voorbereid. Daarnaast is noodig de benoeming van een Nationale Vergadering. Wij stellen ons voor, dat deze zal geschieden door de Koningin en dat niet wordt uitgegaan van de oude „evenredigheid”, waarvan niemand zeggen kan wat zij vandaag aan den dag nog waard is. Veeleer zou het voor de hand liggen, dat aan een groot aantal groepen de gelegenheid wordt gegeven, voordrachten van candidaten in te dienen. Wij denken daarbij bijvoorbeeld aan de vakorganisaties, voor zooveel zij nog zullen blijken te bestaan, aan de Universiteiten, aan de Synode, aan 't Episcopaat, ook aan de illegale groepen. Het is allerminst noodzakelijk, dat het getal der voorgestelde candidaten even groot of tweemaal zoo groot is als het aantal te benoemen leden, dat overigens eer op tweehonderd dan op honderd ware te stellen. Het is evenmin noodzakelijk, dat er niemand worde aangewezen buiten een voordracht om. Het is tenslotte niet noodzakelijk alle oude politici uit te sluiten, doch daarentegen veel minder noodzakelijk hen allen weer „terug te nemen”. Wij zijn van meening, dat Hare Majesteit de

Koningin bij veelvuldige herhaling heeft gegeven van zooveel begrip voor de eischen van den nieuwen tijd, dat aan haar de samenstelling van de Nationale Vergadering met vrouwen kan worden overgelaten. Overigens zal de vrijheid der pers, waarvan het snel herstel essentieel is voor de werking van de democratie, voldoende gelegenheid bieden tot openbare critiek zoowel op de samenstelling als op de werkwijze van de Vergadering.

Wij zijn op deze kwestie met opzet eenigszins uitvoerig ingegaan. Het wil ons voorkomen, dat zij straks tot de eerste rangs vraagstukken behoort en dat het noodig is dat wij tijdig weten wat wij willen en hoe wij het willen. Wie zich nu vast bezint heeft de beste kansen dat hij geen fouten maakt als het oogenblik voor handelen is gekomen.

Pieter 't Hoen.

Na het schrijven van dit artikel gaf Radio Oranje een uiteenzetting, welke grotendeels met de bovenomschreven opvatting overeenstemt. Het verheugt ons dat zoowel aan de overzijde als hier een zelfde streven naar vernieuwing heerscht. (Red.)

Als de invasie komt!

De nazi's, die wel weten, dat de onderdrukte volkeren van West-Europa reikhalzend uitzien naar den dag, waarop de invasie beginnen zal, hebben hun voorbereidingen getroffen. O.m. zijn zij van plan om bij het eerste alarm terstond een begin te maken met het gevangen nemen van alle weerbare mannen in West-Europa. In verband hiermede hebben de NSB-burgemeesters, politiecommissarissen en andere ambtelijke handlangers van de Duitschers lange lijsten aangelegd, waarop de namen van alle betrokkenen voorkomen. Iedereen, die onder dienst geweest is of anderszins in staat en bereid geacht kan worden om de geallieerden hulp te verlenen bij hun inval op de kusten van West-Europa, komt op deze lijsten voor.

Daarom moet iedereen, die niet van plan is zich als een lam door de Duitschers te laten oppakken, thans reeds zorgen voor een onderkomen, dat hij bij het eerste alarm terstond kan betrekken en van waaruit hij zijn werk tot het doen van afbreuk aan de Wehrmacht en het verlenen van hulp aan de troepen van onze Bondgenooten voorloopig kan vervullen. Bij het eerste alarm moet men zorgen zijn woning verlaten te hebben, daar men er anders zeker van is, door Landwacht, NSB of ander hulpgepeupel van de Duitschers van huis gehaald en opgesloten te worden.

DRIE DUITSCHE BEULEN STAAN TERECHT

Charkov, een door het oorlogsgeweld zwaar getroffen stad. De nazilaars heeft er over het plaveisel gedreund, maar de Duitse rooversbende is er door het heldhaftige Rode Leger uit verjaagd. Halve straten liggen in puin. Besmookte huizen steken op uit besneeuwde ruïnes.

15 December 1943. In de groote zaal van het gerechtshof staan drie Duitse oorlogsmisdadigers en een Russische landverrader terrecht. Het zijn SS-Untersturmführer Wilhelm Langheld, de SS-Hauptscharführer Hans Ritsch en Reinhard Retzlaw en de Russische chauffeur Boelanow.

Het proces wordt in alle openbaarheid gevoerd voor de volksrechtbank. De Russische persvertegenwoordigers en de correspondenten van talloze kranten uit de geallieerde landen zitten aan de perstafel. De verhooren worden per radio uitgezonden. De geheele wereld mag en moet weten, wat hier verhandeld wordt.

Langheld staat in de beklagdenbank, fel belicht door schijnwerpers. Op de publieke tribune de burgers van Charkov. Zwijgende toeschouwers, nog maar kort geleden geterroriseerd door de beulen van het Herrenvolk, nu toeschouwers en getuigen om het het recht zijn loop te zien hebben. Met kouden, toonloozen stem antwoordt Langheld op de vragen van den openbaren aanklager.

Aanklager: Hoeveel burgers heeft U, beklagde Langheld, persoonlijk vermoord?

Langheld: Men kan van mij niet verwachten, dat ik dat precies onthouden heb!

Aanklager: Op welk aantal schat U uw persoonlijke slachtoffers dan?

Langheld: Ik dacht ongeveer honderd.

Aanklager: Uit de getuigenverklaringen blijkt, dat U o.a. een Russische vrouw eigenhandig heeft doodgeranseld. Welke reden had U daarvoor?

Langheld: Bevel van hoogerhand!

Aanklager: U heeft deze vrouw doodgeslagen in bijzijn van haar zesjarig zoontje. Wat heeft U met dat kind gedaan?

Langheld: Ik heb het kind daarna doodgeschoten. Wat kon er van het kind zonder moeder terecht komen?

Den volgenden dag staat Reinhard Retzlaw in de beklagdenbank. Het verhoor wordt voortgezet.

Aanklager: Hoeveel burgers heeft U, Reinhard Retzlaw, vermoord?

Retzlaw: Ik weet het niet meer. Ik kreeg mijn orders.

Aanklager: U heeft met een machinepistool op Russische bur-

Ditmaal was het in Charkov, straks ook in Parijs, Brussel, Amsterdam, Oslo, Berlijn . . . .

gers geschoten. Wat bracht u daartoe?

Retzlaw: Ik had mijn orders.

Aanklager: Wie heeft u deze orders gegeven? Ik eisch een nauwkeurig antwoord!

Retzlaw: Ik was per auto naar het executieterrein gereden. Er waren daar 3000 mannen, vrouwen en kinderen bijeengedreven. Zij werden in groepen van 300 door onze soldaten met machinepistolen neergeschoten. De commandeerende majoor zei, toen ik me bij hem meldde: „Laat jij eens zien of je het schieten niet bent verleerd!” Ik nam toen een machinepistool uit de hand van een soldaat en schoot mee. . . .

Het verhoor van Hans Ritsch levert geen nieuwe gezichtspunten op. Hij heeft ook meegedaan aan het doodschieten van honderden weerloze burgers, vrouwen en kinderen. En hij deed het ook op bevel van zijn chefs.

17 December. De landverrader Boelanow verschijnt in de beklagdenbank.

Aanklager: Verdachte Boelanow, U bestuurdte de Duitse gasauto's. Hoe zien die eruit?

Boelanow: Het zijn vrachtauto's van 4 tot 5 ton. De deuren zijn met rubber afgezet, zoodat ze luchtdicht gesloten kunnen worden. De uitlaatpijp, waardoor de giftige gassen moeten ontsnappen, komt door een aftakking in den wagen uit.

Aanklager: Vertelt U eens, hoe een tocht met zoo'n gasauto pleegt te verlopen.

Boelanow: In den wagen kunnen ongeveer 60 menschen op elkaar gepropt worden. Ik rijd de auto naar een afgesproken plaats. Bij aankomst zijn de inzittenden door de uitlaatgassen gedood.

Aanklager: Wat gebeurde er met de stoffelijke overblijfselen?

Boelanow: Soldaten hielpen mij met het lossen van den wagen. Wij droegen de lijken naar een oude barak. De lichamen werden daar met de een of andere vloeistof overgoten. Daarna staken wij de barak in brand.

Aanklager: Hoeveel lijken zijn er op deze wijze met Uw medewerking verbrand?

Boelanow: Het zullen er ongeveer 600 geweest zijn.

Aanklager: Wat kreeg U als belooning voor Uw diensten?

Boelanow: 90 Reichsmark, een soldatenrantsoen, twee mantels

Wie zijn stamkaart haalt, helpt Rauter, wie hem niet haalt, helpt de illegale strijders. .

voor mijn vrouw en een paar schoenen.

Aanklager: Werden de kledingstukken der slachtoffers naar Duitsland gezonden?

Boelanow: Ja. Alleen de versleten kledingstukken werden onder de soldaten verdeeld.

Aanklager: U heeft deelgenomen aan het vermoorden van 60 kinderen tusschen 6 en 12 jaar. Bekent U, dat u hen in den gaswagen heeft vervoerd?

Boelanow: Toen ik eenmaal volwassen had vervoerd, kon ik het vervoer van de kinderen moeilijk weigeren.

Bij het getuigenverhoor, dat daarna plaats vindt, verschijnt een andere Duitse moordenaar voor de rechtbank, n.l. de bij Melitopol gevangen genomen SS-Hauptsturmbannführer Heinisch. Hij deelt mede, dat er in de lente van 1942 een bespreking heeft plaats gevonden tusschen Hitler, Himmler en Kaltenbrunner. Hierbij werd het besluit genomen alle Russische burgers, die niet voor tewerkstelling in Duitsland geschikt waren, te doden, met inbegrip van de vrouwen en kinderen. Hitler heeft persoonlijk zijn goedkeurin ggehecht aan het gebruik van gasauto's. Hainisch zal later zelf als verdachte terechtstaan.

18 December. De volksrechtbank doet uitspraak. Voor alle moorden en andere oorlogsmisdaden zijn in de eerste plaats verantwoordelijk Adolf Hitler en de geheele leiding van de N.S.D.A.P., benevens die van de S.S., den Sicherheitsdienst en de Gestapo. Maar iedereen, die op hun bevel medegewerkt heeft aan oorlogsmisdaden, is evenzeer schuldig. De verdachten Langheld, Ritsch, Retzlaw en Boelanow zijn schuldig bevonden aan moord op Russische burgers. Zij zullen aan den nek gehangen worden tot de dood is ingetreden.

19 December. Op het grootste plein van Charkov staan naast elkaar vier galgen opgericht. Veertigduizend burgers van de stad zijn saamgestroomd om de terechtstelling bij te wonen. Het door de vier veroordeelden ingediende gratieverzoek is afgewezen. De vier mannen worden opgehangen. Na een paar minuten constateert een arts, dat de dood is ingetreden. Een paar kraaien zitten boven op de wit besneeuwde galgen en kijken belangstellend toe.

In Charkov is recht geschied.

In Nederland zal ook recht geschieden. De lijsten liggen klaar: Seyss Inquart, Rauter, Christianen, Knolle, Dehns, Chmiliefsky, Heinrich, Stöver, Berg, Grünwald, Gross, Poons, Slagter en al die anderen, wier misdaden bekend zijn en vaststaan, ook aan hen zal het wrekende recht voltrokken worden.

EEN PARADIJS VAN HONGER, LUIZEN, BOMMEN

Meer dan 400.000 Nederlanders zijn door de Duitse slavenhalers naar Duitsland gesleept om daar voor den vijand te werken. Zij vormen een onderdeel van het reusachtige slavenleger van 12.000.000 man, dat de nazi's met list, bedrog, valsche voorspiegelingen, dreigementen en geweld uit alle hoeken van Europa opgetrommeld en naar hun land gedeporteerd hebben. In de Duitse fabrieken zijn zij tewerkgesteld om de ketenen te helpen smeden, waarmede het Herrenvolk de overwonnen volkeren voor alle eeuwigheid in zijn dienst gekluisterd zou willen houden.

De omstandigheden, waaronder de gedeporteerden in Duitsland moeten werken en leven, zijn nogal verschillend. Goed zijn zij nergens, hier en daar zijn de verhoudingen niet onredelijk, op sommige plaatsen zijn ze bepaald slecht. De meeste gedeporteerden zijn ondergebracht in groote barakkenkampen, waar men dikwijls veel last heeft van ongedierte. Om de kampen staat prikkeldraad, zoodat de Duitse politie de buitenlanders, die erin ondergebracht zijn, desgewenscht opgesloten en van de Duitse bevolking gescheiden kan houden. De meeste kampen worden 's nachts bewaakt. Politie en Duitse soldaten spelen meestal de baas in de kampen. Bij luchtalarm jagen zij de menschen 's nachts uit hun bed naar de schuilkelders; meestal zijn dit van boven afgedekte loopgraven. Het voedsel is onvoldoende. Op den duur walgt men van de eeuwige koolsoep, de onvermijdelijke koolraap en het vrijwel vetlooze waterkostje, dat opgediend wordt. Soms wordt wel eens een eetbare maaltijd verstrekt, maar men krijgt altijd te weinig. De meeste buitenlanders in Duitsland worden onafgebroken door gebrek aan voedsel gekweld. Degenen, die in restaurants eten, zijn er in het algemeen iets beter aan toe; het voedsel, dat daar opgediend wordt, is in het algemeen smakelijker. De bediening is er evenwel laks, traag en onwelwillend, zoodat men er altijd veel tijd verspeelt met het lange wachten. Wie bij particulieren inwoont, kan het soms goed treffen. Wanneer de gastheer en gastvrouw geen nazi zijn en men hun vertrouwen weet te winnen, dan kan men er b.v. gelegenheid krijgen om naar Radio Londen te luisteren. Uit de gesprekken, die men in een dergelijke omgeving voert, blijkt overiens zonneklaar, dat de meeste Duitschers oorlogsmoe zijn en er al lang grondig genoeg van hebben. Weinigen gelooven nog aan de mogelijkheid van een Duitse overwinning. De meesten begrijpen, dat Hitler hen naar den afgrond voert, maar zij

Arbeiders, als het maar even kan, neemt de beenen uit de Duitse hel.

durven zich ternauwernood tegenover vrienden te uiten. Tegenover de buitenlanders geven zij vaak openlijk toe, dat hun eenige hoop... een spoedige geallieerde invasie in Europa is!

Vrijwel alle gedeporteerden zijn tewerkgesteld als fabrieksarbeider. Vrijwel niemand komt in zijn eigen beroep terecht. Blijkbaar is het de organisatie van Speer te ingewikkeld om daarmede rekening te houden. Alleen bij de medische studentey heeft men het wel gedaan. De meesten zijn erger als arts tewerkgesteld. Het gebrek aan doktoren is zoo groot, dat men een eerstejaarsstudent maar op de zieken als arts loslaat! De bewering, dat de Duitschers zulke geniale organisatietalenten zouden hebben, is een dwaas fabeltje, wat men gemakkelijk kan vaststellen, als men ziet dat zij b.v. een Nederlandsch ingenieur niets beters te doen weten te geven dan het schoonkrabben van solderbouten! In de fabrieken wordt op een ongelooflijke manier de lijn getrokken. De fabrieksbezetting bestaat in het algemeen uit drie categorieën van werkrachten, nl. oorlogsinvaliden, vrouwen en buitenlanders. De eerste categorie staat volkomen onverschillig tegenover den arbeid; als zij over den oorlog en het lot van het volk spreken, dan hebben zij het steevast over „die verdampte Scheisse”. De vrouwen presteeren niet veel; zij zijn in het algemeen ongeschikt voor het werk. De buitenlanders hebben uit den aard van de zaak geen lust om ijverig en goed te werken. Zij trekken zonder uitzondering de lijn. Slechts als er een nazi-baas of politie in de buurt is, doen zij alsof zij werken. Telkens terugkeerend gebrek aan grondstoffen en ondoelmatige organisatie, benevens het tekort aan vakmensen, doen de boel telkens weer opnieuw in de war loopen. De sabotage, die de buitenlanders plegen, is in het algemeen negatief en passief; zij bestaat uit langzaam werken, luiere, vergisningen maken, misverstanden in het leven roepen enz. Van de talloze gelegenheden, die men heeft om verwoestingen aan te richten, machines stuk te laten loopen, gebouwen in brand te steken e.d., wordt veel te weinig gebruik gemaakt.

Vele buitenlanders trachten hun inkomen en hun voeding te verbeteren door middel van den sluikhandel. Voor een roggebroad van 1500 gram wordt 10 RM. betaald,

voor een sigaret 1 RM. De loonen heeft men aldus geregeld, dat de buitenlandsche vrouwen moeilijk aan een voldoende inkomen kunnen komen, zoodat er voor hen niet veel anders overblijft, dan „de „Friedrichstrasse op te gaan”, zoodat men dat voor kort nog te Berlijn noemde. Dat is de ideale toestand, zooals de Duitschers dien zien. De buitenlander voor het zware en vuile werk in de bedrijven, de buitenlandsche vrouwen als prostitutee op het asfalt van de Duitse straten.

Naast honger en ongedierte worden de gedeporteerden den laatsten tijd tevens door de geallieerde bombardementen bezocht. Men weet, welk een verschrikkelijke verwoestingen deze bombardementen in Duitsland aanrichten. Maandelijks wordt er ruim 20 miljoen kilo bommen op het land neergeworpen. Ontelbare buitenlanders zijn hiervan reeds het slachtoffer geworden. Reeds meermalen zijn voltreffers op barakkenkampen van buitenlandsche arbeidsslaven terechtgekomen, waarbij vele honderden dooden tegelijk vielen. Het zijn de dichtbevolkte centra, die het hardst aangepakt worden door R.A.F. en U.S.A.F. en juist daar zijn de buitenlanders voor het grootste deel ondergebracht. Het is moeilijk, nauwkeurige cijfers te verkrijgen, maar men blijft aan den voorzichtigten kant, wanneer men het aantal Nederlanders, dat de laatste drie maanden in Duitsland om het leven is gekomen, op een duizental schat.

Duitschland wordt langzamerhand een hel voor de gedeporteerden. Daarom doen zij er goed aan, zich zoo snel mogelijk uit dit land, dat voor zijn ondergang staat, te verwijderen. Iedereen, die er maar even de kans toe krijgt, moet zich uit de voeten maken uit het Derde Rijk en op eigen gelegenheid naar huis terugkeeren. Waarschijnlijk duurt het nog slechts een paar maanden, misschien zelfs nog maar een paar weken, en de invasie in West-Europa begint. Alle Nederlanders in Duitsland moeten trachten dat land te verlaten, voor het zover is. Men zou daar gemakkelijk in het gedrang kunnen raken bij het tumult, dat dan na korten tijd onvermijdelijk in Duitschland losbarsten zal.

Arbeiders die zelf hun fabriek in den brand steken voorkomen dat zij door de RAF gebombardeerd worden.

**„Zij zullen ons niet krijgen”!
Nee, nee maar gij moet
ZWIJGEN!**

IN MEMORIAM

J. J. VERLEUM

De Bloedraad van de Gestapo, het zoogenaamde Polizeistandgericht, heeft 13 Januari j.l. in Den Haag een zitting gehouden en weer een aantal Neerlanders ter dood veroordeeld. Niemand mocht bij het „proces" aanwezig zijn, zoodat men aan moet nemen, dat er veel te verbergen was. Alleen een handlanger van de Gestapo, t.w. de verslaggever van Volk en Vaderland, mocht het proces bijwonen. Wat wij over dit bloedgericht vernomen hebben, is dus uitsluitend afkomstig van het verslag in het blad van de N.S.B.

Ter dood veroordeeld werd de 24-jarige J. J. Verleum, blijkens zijn eigen verklaring een geloovig katholiek, kantoorbediende van beroep. Verleum is de man, die het doodelijke schot op den naar de Duitschers overgelopen generaal Seyffardt gelost heeft. Daarmede verrichtte hij een daad van nationale gerechtigheid. Verder blijkt hij persoonlijk de terechtstelling voltrokken te hebben van den politiebeampte Postma, die als Duitsch spion tegen het illegale front in ons land optrad en zich daarmede des doods schuldig gemaakt had. Tenslotte heeft hij den landverrader dr. Posthuma doodgeschoten.

Aanvankelijk meende de Gestapo, dat het doodelijke schot op generaal Seyffardt door een ander gelost was. Thans is uitgekomen, aldus het verslag in Volk en Vaderland, dat de 30 September jl ter dood veroordeelde Joodsche student Frijda tot voor het vuurpeloton heeft staan liegen om dezen Verleum te redden. Het Nederlandsche volk kan slechts respect hebben voor dezen Frijda, die den moed had tot voor het vuurpeloton zich zelf te belasten om daarmede een kameraad uit handen van de beulen van ons volk te houden.

Verleum kon zelf in het aangezicht van den dood geen woord van spijt vinden, aldus weet Volk en Vaderland te berichten. Hij verklaarde slechts als soldaat gehandeld te hebben.

Wij hebben Verleum niet gekend, maar hetgeen er over dit „proces" bekend geworden is bewijst, dat Verleum een held was. Een held, dien ons geheele volk ten voorbeeld gesteld moet worden. Hij begreep, dat er in dezen totalen oorlog tegen het Deutsche fascisme geen plaats meer in ons leven mag zijn voor particuliere genoegens en liefhebberijen, maar dat wij allen, zonder uitzondering, als soldaat onze taak hebben te vervullen. Wie zijn soldatenplicht niet in het Nederlandsche leger kan vervullen, dient zich te scharen in het illegale front. Verleum heeft dit gedaan en op welk een moedige wij-

ze! Welk een uiterst gevaarlijk werk heeft hij op zich genomen en op welk een voortreffelijke wijze heeft hij zich van de hem gegeven bevelen gekwetent!

Als eenmaal de geschiedenis van den illegalen strijd tegen het Deutsche monster in ons land geschreven zal worden, dan zal de naam van Verleum flonkeren naast die van mannen als Louis Kist, Arie Addicks, jhr. Schimmelpenninck, Wim Gertenbach en al die andere mannen, die hun soldatenplicht deden en die voor het vuur van de Gestapopelletons niet terugdeinsden.

PRIKKEL (DRAAD) IDYLLE.

O Prikkeldraad, o Prikkeldraad
Op elken hoek van elke straat.
Aanschouwt mijn oog uw tam
Van 's morgens vroeg tot 's avonds
gelaat
laat

Gij, oorzaak van mijn binnenpret,
Gij, stimulans van mijn verzet,
Gij, die mijn levensvreugde redt,
Dit lied, o vriend, U wijd ik het!
Aanvankelijk waart gij welbehoed:
Een dop versierde toen Uw snoet,
En daarna schitterde van ver
Uw wonderschoone Oranjester.
Toen zag ik U, ietwat onthutst,
Goed ingepakt en welgemutst,
Terwijl gij thans, in wintertijd,
Gelijk een os aan 't zweeten zijt!
Blijf mij nabij, o Prikkeldraad,
Symbool van mijn onvrijen staat,
Totdat de groote ure slaat
Waarom geen prikkeldraad nog
baat!

Dàn schoppen wij den mof eruit,
Dan steken wij de vlaggen uit,
Dan wordt de vrijheidsklok

In Ommen, Vught en Amersfoort!
Dan wordt ook gij, mijn Vriend,

Bij t' Vrijheidsfeest, zoo machtig
genood
groot!

Maar die U hingen langs de straat
Zitten dan... achter prikkel-
draad!

Zóó verschaffen wij ons wapenen.

Overval op Haagsche politiebureau.

Den 19den Februari jl stopte 's ochtends om half vijf voor het politiebureau in de Archimedesstraat in Den Haag een personenauto. Er stapten eenige mannen uit, die den op wacht staanden politiemann aanspraken en naar den weg vroegen. Voordat de agent had kunnen antwoorden, was hij neergeslagen. Er kwamen toen nog eenige mannen uit den auto, die den bewusteloze onder een struik legden in het tuintje voor het politiebureau. Daarna belden zij aan.

— Wie is daar? vroeg de portier.

— Ambtenaren van den C.C.D.
Wij komen een paar arrestanten

brengen! luidde het antwoord.

Daarop werden zij binnengelaten. De portier vroeg den heeren, zich even te willen legitimeeren. In plaats van penningen, haalden zij echter revolvers voor den dag. De acht indringers drongen 't wachtlokaal binnen en met opgeheven revolver gaven zij de verbouwerde agenten het bevel:

— Handen omhoog en wapens afgeven!

De politie-agenten hadden geen keus. De armen gingen omhoog en de wapens, die zij bij zich droegen, werden hen afgenomen.

De aanvoerder van de indringers liet daarop namen en adressen van de agenten opnemen en hij deelde mede, dat er voor hun gezinnen gezorgd zou worden, voor het geval zij tengevolge van den overval door de Duitschers naar Vught gezonden zouden worden.

— Als jullie dat willen, kunnen jullie nu ook met ons meegaan en onderduiken. Wij zorgen dan wel voor geld en bonnen! vroegde hij er aan toe.

Maar daar voelden de agenten niet voor. Zij wilden maar liever afwachten, wat de Sicherheitsdienst over hen beslissen zou. Met de wapens in de vuist hadden de indringers hen overrompeld. Niemand zou hen er toch een verwijt van kunnen maken, dat zij daar niet tegen opgewassen waren?

De agenten werden daarna in de cellen opgesloten. Een juffrouw, die intusschen bij het politiebureau had aangebeld om een inbraak te komen aangeven, werd ondanks haar protesten ook in een cel gestopt; de indringers namen geen enkel risico! De agenten kregen nog een kaartspel mee, zoodat zij zich in hun afzondering niet al te zeer zouden hoeven te vervelen. De indringers maakten zich daarop meester van 52 revolvers en 52 maal 14 revolverpatronen, benevens van de sleutels van de kluis van het distributiebureau in de Groot Hertoginnelaan. De geheele overval had zich in drie kwartier afgespeeld. Om kwart over vijf reed de auto met de acht mannen weg.

Ongeveer een uur later werden de agenten en de opgesloten juffrouw bevrijd en meteen werd toen „groot alarm" gemaakt. De Sicherheitspolizei sloot alle toegangswegen tot Den Haag tot even over achten af. De treinen verlieten de stations zonder reizigers. De Duitschers maakten het gebruikelijke tumult op straat, maar dit leverde geen resultaat op. Ten slotte werden drie van de agenten gearresteerd en in de beruchte Untersuchungsfnagnis te Scheveningen opgesloten. Eén hunner is... NSBer!

Het illegale front beschikt na dezen overval weer over meer wapenen en munitie. Men kan er van op aan, dat alles goed gebruikt zal worden....

ONDERDUIKERS!

Reist niet noodeloos!

Bij de regelmatige contrôles in treinen en aan stations komt het te vaak voor, dat onderduikers — in het bijzonder zij, die behooren tot de voor den „Arbeitseinsatz“ in hun geheel opgeroepen lichtingen '22, '23 en '24 — in den val loopen.

Dergelijke onheilen zijn te voorkomen. Zij, die niet in het bezit van goede papieren zijn, mogen niet de onvoorzichtigheid begaan te reizen op een wijze, die zoo weinig mogelijkheden biedt om aan contrôles te ontsnappen, zooals dat in de treinen het geval is. Natuurlijk worden zij, die zoo dom zijn dit toch te doen, zelf voldoende gestraft voor hun onvoorzichtigheid, wanneer zij naar Vught en vervolgens naar Duitschland worden gebracht.

Zij, die onderdoken, hebben niet alleen een besluit genomen dat het beste kon strekken tot eigen veiligheid, door zich niet aan alle ellende en gevaren van werk in Duitschland bloot te stellen. Zij hebben tevens een besluit genomen, dat meer dan persoonlijke, dat nationale betekenissen heeft. Immers, hun wegblijven uit Duitschland beteekent voor elk van hen, dat er één arbeidskracht minder beschikbaar is voor de oorlogsindustrie van den vijand. Ieder, die ondergedoken is, moet daarom zorgen onder water te blijven. Krijgt men hem in handen, dan beteekent dit, dat de Duitscher weer een arbeidskracht meer heeft. En dat moet in elk geval voorkomen worden.

Schreven wij vroeger „Onderduiken is plicht!“, thans geldt voor iederen onderduiker „Ondergedoken blijven is plicht!“

DIE TROF HET NOG!

Ergens in Nederland stapten drie beamtenden van den Sicherheitsdienst een trein binnen en begonnen de persoonsbewijzen te controleren. Een jongeman, die op grond van zijn leeftijd voor den Arbeitseinsatz in aanmerking kwam, begon het erg benauwd te krijgen. Een veldwachter, die tegenover hem zat en die de situatie begreep, haalde zonder wat te zeggen een paar handboeien voor den dag, die hij den jongen aandeed. Toen de Duitschers langs kwamen en zagen, dat de jongeman een arrestant was, vroegen zij hem niets en lieten hem ongemoeid. Vlak voor het volgende station maakte de veldwachter de boeien weer los en met de opmerking „Onderduikers hooren niet in den trein! Maak dat je weg komt!“ liet hij den jongen uitstappen. Met vreugde en dankbaarheid stelt men vast, da er ook nog zulke politiemannen in Nederland zijn!

Nieuws in een Notedop

— Sinds Februari mogen politiemannen onder den rang van adjudant buiten hun dienst geen vuurwapenen meer dragen, tenzij zij lid van de NSB zijn of op andere wijze blijken geven van hun sympathie voor de Duitschers. Politiebeamten, die zich naar huis of naar hun bureau begeven, mogen slechts sabel of gummistok dragen. Die meneer Rauter schijnt tegenwoordig ook niemand meer te vertrouwen....

— Sedert eind Januari is een groot deel van de Deutsche troepen uit Zeeland teruggetrokken. In de plaats van de Duitschers zijn Armeensche hulpstroepen aangekomen, zoogenaamde vrijwilligers, die overigens weinig vechtlust schijnen te hebben. De kerels zijn voortdurend dronken, gaan op den roof en probeeren de Nederlandsche vrouwen te schoffeeren. Sinds deze nieuwste Deutsche élite op Zeeland losgelaten is, is het aantal kippendiefstallen schrikbarend toegenomen. Te Goes hebben de Armeniërs drie goederenwagens geplunderd. Overigens vertellen de kerels iedereen, de het maar hooren wil, dat zij niet van plan zijn om tegen de Tommies te vechten. Een merkwaardige bijzonderheid is, dat deze strijders tegen het bolsjewisme voortdurend naar Radio Moskou luisteren. Het is een raar boeltje, die vesting Europa...

— Er loopen weer voortdurend geruchten over een nieuwe fietsovervordering door de Duitschers. Het is niet na te gaan, wat hier van waar is. In elk geval moeten wij er op rekenen, dat de Duitschers aan den vooravond van de instorting van hun Wehrmacht, nog allerlei rooverijen op touw zullen zetten, om zich daarna met den buit naar Duitschland uit de voeten te maken. Daarom moet men alles, wat de begeerigheid van de Heren zou kunnen opwekken, opbergen. En op de gebruikelijke bevelen tot inlevering mag natuurlijk niemand meer ingaan. Wat men inlevert bij den Duitscher, levert men uit aan den vijand.

— Op de plassen te Loosdrecht, bij Kaag en op het Sneeker Meer is de Duitscher alle zeilboten aan het vorderen. De op deze wijze gestolen booten zijn voor drie doeleinden bestemd: 1. de grootere typen voor het onderbrengen van moffengezinnen, die door de RAF en USAF uit hun huizen verjaagd zijn, 2. voor de Hitler Jugend en de Jeugdstorm en 3. voor Kraft durch Freude. Wie een boot heeft en haar nog niet kwijt is, moet haar opbergen of tijdig tot zinken brengen.

— De opperbevelhebber van de vijandelijke troepen in ons land heeft alle groote bedrijven in Nederland gelast menschen aan te wijzen, die in geval van nood bepaalde „semi-militaire opdrachten“ onder Deutsche leiding zullen moeten verrichten. Lijsten met namen moeten in verband hiermede door de werkgevers ingeleverd worden. In de Zaanstreek betreft dit o.a. het beschermen van den z.g. Den Helder-Zuid Kabel. Werkgevers, die aan dit bevel gevolg geven, zijn handlangers van den vijand. De genen, wier namen toch op zulke lijsten worden vermeld, moeten zorgen op het eerste sein te verdwijnen en voor het overige de aan hun bewaking toevertrouwde kabels e.d. terstond zoo grondig mogelijk vernielen.

JODENJACHT

Dien nacht reden de wagens weer.
En keer op keer
Scheurde de stilte van slagen
en vloeken.
Ze waren weer Joden aan
't zoeken.

Nu zijn ze bij de Vries, dan
Levi en dan wij.
Wij zijn de derde in onze rij.
Misschien laten ze ons nog
vannacht.
De wagen is klein en bij de Vries
zijn er acht.

Nu zijn ze bij Levi en dan, dan wij.
Moeder zegt soms, dat ze blij
Zal zijn als ze eindelijk komen.
Vader, zouden we niet weg
kunnen komen?

Hoor! De motor slaat aan! Ze
rijden voorbij!
Vader, wij, wij zijn nog vrij!
Misschien komen morgen de
Engelschen, dat
Zou heerlijk zijn, dan.... Vader,
toe, zeg eens wat....

Vader, je huilt, je handen beven!
Zoo!.... We moesten 'ns....
Nee, nee ik wil leven!
Vader, we hebben toch niets
gedaan!
Misschien, dat ze ons zullen
laten gaan....

Dien nacht reden de wagens
voorbij.
Zij waren de derde in hun rij.
En bij De Vries daar waren er acht.
Dat heeft ze gered voor een
dag en een nacht.

Dat heeft ze bevrijd van al
hun zorgen.
Dien volgende morgen
Werd daar den melkboer niet
opengedaan.
Zij waren den vrede des doods
in gegaan.